

גליון 555
שנה י"ב תשפ"ג

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל



דוד למשפחת קייטוב על האישור לפרסום במחזור

סיפורי חז"ל

מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע רב ששת סגי נהור היה, פעם אחת הלכו כולם לקבל פני המלך שבא לשם, והלך רב ששת עמהם, מצאו מין אחד, אמר לו הכדים שלמים הולכים לנהר לשאוב מים, אבל כדים השבורים להיכן הם הולכים? מאחר שסומא אתה ולא תראה היכן תלך ולמה אתה הולך. אמר לו בוא וראה שאני יודע יותר ממך, חלף גדוד ראשון כשהוא רועש, אמר לו אותו מין בא המלך, אמר לו רב ששת לא בא, חלף גדוד שני כשהוא רועש, אמר לו אותו מין עכשיו בא המלך, אמר לו רב ששת לא בא המלך, עבר גדוד שלישי כשהוא שותק, אמר לו רב ששת ודאי עכשיו בא המלך, אמר לו אותו מין זו מנין לך? אמר לו מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע וכתוב "לא ברוח ה' לא ברעש ה' לא באש ה' ואחר האש קול דממה דקה". כשבא המלך פתח רב ששת וברך עליו, אמר לו אותו מין את מי שאין אתה רואהו אתה מברך? נתן בו רב ששת עיניו ויצאו ניצוצות של אש וכבו את עיניו של המין.

(ברכות נ"ח א')

פרשת השבוע

המדרש, התכונן רבי דוד לתפלת ערבית, נעמד הבן לידו, הביט בו אביו רבי דוד רגע קט, אך מלה לא אמר, ומקץ דקה פנה אל שליח הציבור ואמר לו, רד לפני התיבה והתפלל ערבית. רק כשנסתיימה התפילה, ניגש האב אל בנו האהוב וקידם פניו בברכת שלום עליכם. חסידים שהיו באותו מעמד, הבינו כי בהתנהגותו זו הלך הרבי בדרכו של יעקב אבינו, בשעה שנפגש במצרים עם יוסף בנו האהוב, שקרא באותו זמן קריאת שמע, כדי שהאהבה העזה שהתעוררה בלבו למראה בנו האהוב, תהא מוקדשת כולה להשם יתברך, בשעה שיאמר את המלים ואהבת את ה' אלהיך, ובדרך זו של יעקב אבינו הלך רבי דוד מלעלוב.

ולאביו שלח וגו' מטוב מצרים (מ"ה-כ"ג)

אומר רש"י יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו מסופר: פעם אחת לפני סעודת שבת, שמע הרה"ק האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש זיע"א את הגבאי, מתווכח עם חסידים, על כמות היין שהם עתידים לתרום לשולחן, אמר להם הרבי, מדוע לא אמרה התורה בפירוש שיוסף שלח לאביו יין? והטעם הוא משום שנאמר בגמרא "הדיבור רע ליין" (כריתות ו' ע"ב) על יין אין מדברים, יין נותנים.

כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי (מ"ד - ל"ד)

מסופר: כשהיה מגיע הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א לפסוק זה, היה נאנח ובוכה ואומר: "כי איך אעלה אל אבי? איך יכול אדם מישראל לעלות אל אביו שבשמים לאחר שנות חייו בעולם הזה, "והנער איננו אתי" אם הנוער לא הלך אתי בקבלת עול תורה ומצוות, כי בזאת נבחן כל דור בישראל בהצלחתו למסור כראוי את מורשת האבות לדור הבנים.

ויפול על צואריו ויבך על צואריו עוד (מ"ז - כ"ט)

אבל יעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע (רש"י) מסופר על הרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א שהיה גר בירושלים עיה"ק, שפעם אחת בנו בכורו נאלץ בצעירותו לעזוב את ירושלים ולנסוע לפולין, שנים מספר שהה בפולין, ובאותן שנים נכמר לבו של הצדיק מגעגועים לבנו שאהבו מאד. מקץ שנים אחדות כששב הבן לירושלים, מילאה שמחה גדולה את לבו של הרבי ויחד עם הצדיק שמחו כל בני העיר, שעת בין הערביים היתה כשהגיע הבן לירושלים, הוא מיהר אל בית מדרשו של אביו להיפגש עמו ולהחיות את נפשו, בהיכנסו לבית

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:25 ת"א: 5:26 ר"ת: 5:58

פרשת ויגש

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:10 ת"א: 4:23

הפעולה של חסד העבירה את רוע הגזירה

שנים רבות חיכה ר' שלמה לבן זכר, תפילות ותחינות רבות שפכו ר' שלמה ואשתו לפני בורא כל העולמים, אצל רבים מצדיקי דורו הזכיר את עצמו, כדי להתברך מפייהם. ותפילותיהם וציפיותיהם לא היו לשוא, היה זה ערב שבת כאשר אנשי העיירה נתבשרו שלר' שלמה נולד בן זכר, השמחה בביתם היתה רבה, שמחת הברית עברה מתוך שמחה גדולה, כאשר רבים מיהודי העיירה נטלו בה חלק, רבה של העיירה שימש כסנדק, ומוהל מומחה הוזמן מעיר סמוכה להכניס את הרך הנימול בבריתו של אברהם אבינו ע"ה. ר' שלמה ערך סעודה כיד המלך, כמובן שלא שכח את אביוני העיר שכולם הוזמנו וזכו להתענג בתענוגי בשר ודגים.

השנים חלפו, הרך הנימול גדל והיה לבחור ירא שמים, נח לשמים ונח לבריות, בישיבה היה בין הבחורים הלמדנים והיסב נחת רבה להוריו ולמוריו. עד לאותו יום בהיר, בה הודיעו שלטונות הצבא לר' שלמה, שבנו חביבו מחוייב גיוס ועליו להתייצב תוך כמה שבועות במפקדה הצבאית, ולהפוך לחייל מן המניין של הצבא הקומוניסטי. חייו השלוים של ר' שלמה זוג' הופרו בבת אחת, תפילות רוויות דמעות היו מנת חלקם יום ולילה, השתדלויות רבות שלא העלו דבר, והיאוש כמעט ומלאו את לבם, כשאחד מידידי הציע לו לנסוע אל הרה"ק רבי מנחם מענדל בעל ה"צמח צדק" מליובאוויטש זיע"א, שבברכותיו פעל ישועות גדולות לבני ישראל, על אף המרחק הרב שהיה עליו לנסוע, לא חשב ר' שלמה פעמיים, ויצא לדרך עוד באותו היום. ימים ולילות שרך עצמו בדרך עד שהגיע לביתו של ה"צמח צדק".

כשספר התהילים לא מש מידו, המתין לתורו להיכנס לרבי, וכשהגיע תורו, ואך דרכו רגליו בחדרו של הצדיק, פרץ בבכי מהתרגשות ופחד גם יחד, ושפך לפני הרבי את מר שיחו: "בן יחיד ויקר יש לי, ועתה הגיע לגיל הגיוס, ובתוך שלושים יום עליו להתייצב במפקדה הצבאית בעירו, שם יוחלט גורלו לשבט או לחסד, בריא ושלם הוא ב"ה בני יקירי, טוב רואי, ובדרך הטבע אני לא רואה שום סיבה לשלילה או לדיחוי, "רבי" זעק היהודי מקירות לבו, "מה אעשה לבני ביום שידובר בו"? האב האומלל לא היה צריך לפרט את חששותיו הגדולים, השירות הצבאי כרוך בקשיים רבים, ובסכנות לגוף ולנשמה, שמירת שבת, כשרות, וקיום המצוות, בגדר מסירות נפש הן, ואין כמעט אפשרות לבחור יהודי בצבא הקומוניסטי, להישמר ולהישאר שומר תורה ומצוות. אנא רבי! זעק מנבכי ליבו, בטל את הגזירה הנוראה, צדיק גוזר והקב"ה מקיים.

ה"צמח צדק" האוין לשיחת האב הכאובה בקשב רב, מצחו הבהק נתמך בידו העדינה, הוא ישב זמן רב כשעניו עצומות, אך לא הגיב

במאומה. הלחץ בלב האב השבור גבר, שתיקתו של הרבי כמעט הטריפה את דעתו, הלא טרם בואו לכאן, סיפרו באוזניו חסידים אשר התגוררו בעירו, אותות ומופתים גדולים, ישועות ונפלאות אשר פועל הרבי עבור היהודים הבאים אליו להתייעץ עמו ולהתברך מפיו, ומשום מה דוקא הוא נתקל בחומה של שתיקה, באטימה שאינו מבין את פירושה.

אך היהודי שלבו כמעט ונשבר וכמעט נתייאש, לא הרפה, שוב ושוב שטח בבכי גובר והולך את בקשתו לפני הרבי, וציין כי בן זה יחיד הוא לו, וכי מועד הגיוס מתקרב, ואנה אני בא, בלי בני יקירי זה, טוב מותי מחיי, התייפח בבכי קורע לב. אך דבריו ודמעותיו כמו שבו ריקם, דומה היה כי אין הרבי מקשיב כלל לדבריו.

כסופו של דבר יצא מלפני הרבי, כאשר אך ברכת שלום מהדהדת באוזניו, הצדיק לא הבטיח מאומה, בלית ברירה ובלב שבור ורצוף, עלה היהודי על העגלה ויצא חזרה לדרך הארוכה לביתו. כשהגיע לביתו, סיפר לאשתו ולבני ביתו על האכזבה הגדולה שהיתה מנת חלקו בביקורו אצל הרבי. הללו ניסו לעודדו, שבוודאי משהו שמימי מסתתר מבעד לשתיקתו של הצדיק, ואל לו להיכנס חלילה לייאוש, ישועת ה' כהרף עין. בצר לו, הירבה האב בתפילות ובתחנונים, ועל אף מועקת לבו, לא פסק מלקוות ולצפות לישועה, הרי שערי דמעות לא ננעלו, וגם התפילות הרבות יעשו מחצה, וככל שהתקרבו הימים למועד ההתייצבות, כן הרבה בתפילותיו ובעתירותיו, ספר התהילים לא מש מידו, כשדמעות חמות מרטיבות את הדפים הישנים של התהילים.

בבוא היום בבוקר השכם, קמו ר' שלמה ובנו ולבותיהם הולמים, מועד ההתייצבות נקבע לשעה מסוימת, והמפקדה הצבאית מתנהלת על פי תקנות קשוחות, דינו של המאחר חמור מאד, עד כדי כניסה לבית הסוהר, לאחר תפילה ואכילת פת שחרית, יצאו האב ובנו ממפתן ביתם ועיניהם מצפות לישועה, אך עוד לא הספיקו להתרחק מביתם, והנה לקראתם יהודי דל בשר וכפוף קומה, בראותו את הבאים לקראתו, הניח יד ימינו על לבו, ובקול צרוד קרא "יהודים יקרים, מדרך ארוכה באתי הנה, ועדיין לא בא אוכל לפי, אנא בטובכם הגישו לי פת לחם לאכול וצפחת מים לשתות ותחיו את נפשי או".

פניו המוריקים של ר' שלמה החווירו, בדיוק עכשו כאשר כל רגע יקר הוא מפז, אם לא די בידיו הריקניות לקראת ההתייצבות גם יאחר, בדיוק בזמן גורלי זה, צץ יהודי זה כמו מבטן האדמה. העני הבלתי מוכר, נושם ונושף בכבוד, וימינו נתונה עדיין על לבו כמו עוצר הוא בעדו מפרוח מגופו, והיהודי שאצה לו הדרך, הביט בו ברחמנות מהולה ברתחה, וכבר אומר הוא לומר לו כי מימינו ומשמאלו מקדם ומאחור, מתגוררות משפחות יהודיות טובות לב ופתוחות ידיים, ואלו בוודאי ישמחו להשביע רעבונו ולהקל צערו, איך ירחם ויסטה מנתיבו כי נחפו הוא לדרך קשה, והוא עצמו זקוק לרחמי שמים מרובים.

משל ונמשל

המאבק בין הנפש השכלית לנפש הבהמית

נוהג היה הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א לומר, משל לסוחר אשר שכר עגלון להוליכו למקום מסוים, לפני צאתם לדרך, ביקש הסוחר מהעגלון שישגיח היטב על סוסו לבל יטה מן הדרך. העגלון אמנם הבטיח, אך עד מהרה התברר שלהבטחתו לא היה כל ערך, כאשר אך יצאו מן העיר, נרדם העגלון על מושבו והסוס המשיך לרוץ ללא כל השגחה והכוונה. כאשר ראה הסוס חציר ועשבים, נטה מן הדרך כדי לאוכלם, תוך כדי סטייתו מן הדרך, איבדה העגלה את שיווי משקלה והתהפכה והסוחר נפל מתוכה. גער הסוחר בעגלון ואמר לו: הרי הזהרתיך להשגיח על בהמתך, ואיך זה הנחת אותה לנפש? ניסה העגלון להצטדק ואמר, מכיר אני את סוסי כי משכיל הוא, ויודע את הדרך היטב, ומעולם לא עלה על דעתי שיטה מן הדרך הישרה. אמר לו הסוחר שוטה שכמותך, וכי שייך לומר על סוס שהוא משכיל? יתכן שהוא טוב יותר מבהמות אחרות, אבל סוף סוף בהמה הוא, ואם כן, כל זמן שהוא רואה דבר שמגרה אותו, מתגברת עליו התאוה והולך אחריה, לכן היה לך להחזיק היטב במושכות, ולא להניח לו ללכת בחופשיות.

הנמשל: הוא הדין באשר לאדם, כיוון שהוא מורכב מנפש שכלית ומנפש בהמית, חייב הוא להשגיח היטב בכל שעה ושעה, על הנפש הבהמית שלו, ולאחוז היטב במושכות, לבל תשתלט עליו, אם אדם מסיח דעתו מעט, מיד עושה הנפש הבהמית את שלה ולוכדת גם את הנפש השכלית ברשתה.

אבל מחשבות אלו תופסות מוחו רק לשניות מועטות, כי מיד התנער הוא מהן, כאילו שוכח את מצבו ואת צערו דאגתו העצמיים, וברוחב לב ובסבר פנים יפות, הזמין את האורח הרעב פנימה לביתו ואמר: "בוא אחי היקר אכול ושתה וברך את האלוקים", נכנס האורח נוטל ידיו, מברך ואוכל ושותה, ומותיר, ועיניו אורו, "כשם שהחייטני" אמר לבעל הבית "כן יוסיפו לך משמים חיים וטובה וברכה". וכבר נחפו העני לדרכו, והיהודי ורו את בנו "הבה נודרו, כי אצה לנו הדרך", שלא נאחר חלילה ונענש על כך.

אצו ורצו כל הדרך, וכשהגיעו ברגע האחרון, נכנסו שניהם לבית המפקדה, והממונים על הגייסות הביטו בבחור הנושם ונושף בכבוד, מחמת יראה ופחד ומרוב בהילות, הממונים הביטו בו בעיניים זועמות, והבהילו את הרופא לבדוק את הבחור היהודי שהגיע זה עתה, אם ראוי הוא לשרת בצבא, הרופא הצבאי בחן את הבחור מכף רגל ועד ראש, נקש על ראשו, הביט לתוך גרונו, בדק את אוזניו, הצמיד ידיו זו לזו, והפטיר ספק בכעס ספק בקוצר רוח: "שלחו מעלי גופות שאינן ראויות למדי צבא". ר' שלמה ובנו המאושרים, נסעו הביתה ובידיהם כתב השחרור של הבן מהצבא, עיני שניהם זלגו דמעות התרגשות, תודה והודיה להשי"ת. כעבור זמן מה נמלך היהודי ונסע ל"צמח צדק" "שתיקתו של הרבי" אמר לבנו בקורת רוח, "יפה הייתה מכל הקולות שבעולם, מן הראוי כי אבשר לו את הבשורה הטובה".

כשנכנס לחדרו של הרבי, האיר לו ה"צמח צדק" את פניו הקדושות ואמר: "בבואך לפני לא אמרתי לך מאום, יען כי לא ראיתי בעבורכם שום פתח לישועה, אמור נא לי מה עשית באותו יום אשר בזכותו זכיתם לישועה הגדולה חוץ לדרך הטבע?" היהודי נדהם, לרגע התגלגלו מחשבותיו אחורנית, ולפתע נזכר הוא, ושח באוזני הרבי את סיפורו של אותו עני שביקש דבר מה להסעיד לו באותו יום גורלי, שמא ואולי יש קשר בין זה לזה, הרבי חיך ואמר: "אכן, שערי רחמים סגורים היו בעבורכם, אך פעולה זו של חסד ודוקא בזמן ובעת כה לחץ, פתחה לפניכם את שערי הרחמים לרווחה, מצווה זו שקיימתם בהכנסת אורחים ובמתן אכילה ושתיה לאדם עני ורעב, התייצבה לפניכם להמליץ טוב בעדכם, צדקה מעבירה את רוע הגזירה".

צ'ין אדם לחברו

להימנע מלכעוס בערב שבת
 פעם נסע הרה"ק ה"בית אהרן" מקארלין זיע"א יחד עם בנו הרה"ק רבי אשר זיע"א בדרך והגיעו לעיר בערב שבת לפנות בוקר, וראו את העשן המיתמר מארובות התנורים מבתי היהודים שנהגו לאפות לפנות בוקר את החלות לכבוד שבת קודש, ושאל את בנו: דו זעהסט מיין קינד את המלאכים היוצאים מתוך הארובות, והוסיף ואמר הבית אהרן: זיי וואלטין גיקענט צוקומען צו די גרעסטע מדרגות פון די הכנה וואס זיי ארבעטען אויף שבת, נאר דער "ירגוזן" איס אלעס מבטל. (יכולים הם להגיע לידי מדרגות הכי נשגבות ע"י ההכנה שעושים לכבוד שבת, אלא שה"ירגוזן" – הרוגז והכעס, מבטל הכל.

בזכות מצוות הכנסת כלה

מעשה באחד מבני העליה שבירושלים של מעלה לפני כשמונים שנה, שבתו הגיעה לפרקה ועמדה להינשא, אך לרש אין כל, ולא היה בידו אפילו שווה פרוטה להכניסה לחופה, ויפן היהודי לשפוך שיח אל הכותל המערבי, בבכי ובתחנונים בדמעות שלישי, באותה שעה היה שם הרה"ח ר' דוד שעכטער זצ"ל (אביו של הגה"צ רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א) וישמע את קול בכיו הרם, ניגש אליו רבי דוד ושאלו, יאמר נא אחי ורעי לסיבת בכיו, ויען היהודי, כלה לי בבית, ואין בידי אפילו פרוטה שחוקה אחת, אמר לו ר' דוד בפשטות שיבוא עמו אל ביתו, ובבואם הביתה נתן לו ר' דוד את כל הסכום הנדרש להוצאות הנישואין, אף שלא היה

ר"ד מעשירי העיר כלל וכלל, אלא שגם הוא עמד לחתן אחד מצאצאיו כעבור חודשים מספר, ובסייעתא דשמיא הצליח לחסוך פרוטה לפרוטה עד שהיה בידו את כל הוצאות החתונה, אך כיון שלא היה זקוק כעת לסכום זה, על כן העניק לו את כל צרור הכסף במתנה, ובטח בשם יתברך שבוודאי יהא בעזרו ויומין לו צרכיו עד בוא היום שייכנס בנו לחופה.

באותו יום הלך ר' דוד להתפלל תפלת מנחה בבית מדרשו של הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זיע"א, ויהי אך ראהו רבי שלומקע נענה אליו "דו שיינסט" (אתה זוהר), אמור נא לי מה זכות באה לידך? השיב ר' דוד בתמימות שלא עשה ולא כלום, אולם הרה"ק מזוועהיל לא הרפה ממנו, והפציר בו מאד שיגלה לו את המצווה שעשה, השיב ר' דוד לעומתו, שאם גילו לו מן השמים שעשה מצוה מדוע לא נתגלה לו גם איזו מצוה עשה, ואעפ"כ דחק בו הרה"ק מזוועהיל שיספר לו מה שעשה, והבטיח לו שאם ימלא רצונו, יקבע עמו לימוד בחברותא מדי יום ביומו, (כי כמה פעמים כבר הפציר ר' דוד בהרה"ק מזוועהיל שילמד עמו, והוא היה דוחה אותו בלך ושוב), או אז הסכים לספר לו דברים כהווייתן, ויהי כשמוע כן הרה"ק מזוועהיל נענה ואמר:

ראיתי עליך הזדככות גדולה מאד, ובוזה תיקנת את נשמתך בגלגול זה ובכל הגלגולים הקודמים, ועתה הנני מבין איך זכית לכך.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ז' טבת
 הרה"ק רבי צבי בן רבי ישראל בעש"ט זיע"א (תקמ"ז) הרה"ק רבי ברוך מקאמינקא (תלמיד הבעש"ט) הרה"ק רבי מרדכי יוסף מאיוביצא ב"ר יעקב (תרי"ד)

יום ראשון ח' טבת
 רבי שבתי מראשקוב ב"ר שלמה זלמינא (תרמ"ג) רבי יוסף אלימלך מקשאנוב ב"ר משה (תרס"ז)

יום שני ט' טבת
 עזרא הסופר (ג"א – תמ"ב) נחמיה בן חכליה הרה"ק רבי אברהם חיים ב"ר נפתלי שור (תורת חיים – שצ"ב)

יום שלישי י' טבת
 זכריה בן ברכיה בן עדו הנביא (ג"א תמ"ח) מלאכי הנביא הרה"ק רבי נתן ב"ר נפתלי הירץ מברסלב (תר"ה) הרה"ק רבי מאיר שלום מקאלישין ב"ר יהושע אשר מפאריסוב (תרס"ג) הרה"ק רבי אברהם אבא ב"ר יוסף מפייטסבורג (תש"ן)

יום רביעי י"א טבת
 הרה"ק רבי משה ב"ר הלל (ערוגת הבושם – תקמ"ה) הרה"ק רבי דוד מולאטיפאלי ב"ר יוחנן מראחמיסטריווקא (תר"ע) הרה"ק רבי יהושע ב"ר מאיר מדויקוב (עטרת יהושע – תרע"ג)

יום חמישי י"ב טבת
 הרה"ק רבי משה הלוי סופר מפשעווארסק ב"ר יצחק (אור פני משה – תקס"ו) הרה"ק רבי מרדכי חיים סלונים ב"ר יהודה לייב (תשי"ד)

יום שישי י"ג טבת
 הרה"ק רבי משה מלעלוב ב"ר דוד (תרי"א) הרה"ק רבי מנחם מענדל מווישאווה ב"ר ישראל – (תשי"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמילאל הכהן רכטיבין שליט"א
 מ"ס "גם אני אודך" רמזים יוסף התרים על המעשים.

הגבהת התורה (ד')

א) יש נוהגים להצביע באצבע הורת לעבר הספר תורה כשאומרים וזאת התורה ולנשקה. (ספר החיים, למהר"ח פלאגי זצ"ל, סימן ג', אות ו', ילקוט מעם לועז, פרשת כי תבוא, כ"ז, כ"ז, סד"ה וכמה מנהגים) ויש נוהגים לאחוז בציציות הטלית ולהראות נגד הספר תורה, ולנשק הציציות. (ספר החיים, שם)

ב) גם הכריעה שכורעים בשעת ההגבהה, צריך להיות דווקא נגד כתב הספר תורה. (לדוד אמת, למרן החיד"א זיע"א, סימן ד', סעיף ג')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ

הר"ר מנחם מאניש שיינברגר

ב"ר פינחס צבי זצ"ל

נלב"ע ח' טבת תנצב"ה